

Sotsiaalministeerium

Austatud Heidi Alasepp
Terviseala asekanstler
Edastatud e-postiga: heidi.alasepp@sm.ee

Meie 12.06.23.

Eesti alaline esindus Euroopa Liidu juures COREPER I

Austatud Agne Nettan-Sepp
Edastatud e-postiga: Agne.Nettan-Sepp@mfa.ee

Teadmiseks:

Heli Laarmann
Rahvatervise osakonna juhataja
Edastatud e-postiga: heli.laarmann@sm.ee
Aive Telling
keskkonnatervise ja kemikaaliohutuse juht
Edastatud e-postiga: aive.telling@sm.ee

Terviseamet

Enda Veskimäe
Kemikaalohutuse osakonna juhataja
Edastatud e-postiga: enda.veskimae@terviseamet.ee

Euroopa Komisjon ettepanek CLP-määruse 1272/2008/EÜ läbivaatamiseks.

Pöördume veelkord teie poole seoses Euroopa Komisjon ettepanekuga CLP-määruse 1272/2008/EÜ läbivaatamiseks. Selle läbivaatamise ühe osana tehakse ettepanek, mis muudaks seniseid klassifitseerimisreegleid ning lähemal vaatlusel tooks kaasa suure mõju **bioloogilist (looduslikku) päritolu taastuvatele ainetele** (edaspidi looduslikud kompleksained (Natural Complex Substances: NCS)) (artikli 5 lõige 3 ja lisa 1).

- CLP-määruse muudatused ja sellele järgnev de facto kosmeetikatoodetes kasutamise keeld ohustavad enam kui 2000 NCS-i, sealhulgas looduslikke eeterlikke õlisid ja ekstrakte.

Kogu Euroopa kosmeetikasektor, mis koosneb peamiselt VKEdest, sõltub nendest koostisosadest: kosmeetikatööstuses kasutatakse erinevaid NCS-e toimeainete ja lõhnaainetena (eeterlikud õlid, tõmmised, bioloogilised ekstraktid jne) ning samuti lisatakse neid muudesse kosmeetika- ja tarbekaupadesse. NCS moodustab 32% kõigis kosmeetikatoodetes kasutatavatest koostisosadest (Allikas: uuring 40 kosmeetikaettevõtte 1320 koostise kohta, 2023).

NCS-id on bioloogilised taastuva päritoluga ained, mis koosnevad loomumaselt sadadest koostisosadest, mis on aine olemuslikud osad ega ole tahtlikult moodustatud segud. Nende koostis varieerub sõltuvalt geograafilisest päritolust, aastaajast, kliimatingimustest jne.

NCS-id on tänapäeval reguleeritud ainetena (REACH- ja CLP-määruse alusel). Sellest johtuvalt saab nõuetekohaseks klassifitseerimiseks kasutada NCS-i toksikoloogilisi ja ökotoksikoloogilisi andmeid. Ettepanekus soovitatakse kalduda kõrvale praegusest eksperimentaalsetel toksikoloogilistel ja ökotoksikoloogilistel andmetel põhinevast klassifikatsioonist ja võtta kasutusele uus lähenemisviis, mille puhul klassifitseeritakse neid looduslike kompleksaineid segudena. Komisjoni ettepaneku valguses kuuluksid NCS-id uue mõiste MOC (More than One Component e. mitut koostisainet sisaldavad ained) raamesse ja hindamine ei hõlmaks enam ainet tervikuna, vaid selle isoleeritud koostisosi. Kui koostisosa on klassifitseeritud CMR-iks – klassifitseeritakse samuti ka MOC ja kõik segud, mis sisaldavad seda üle teatud koguse (väga madala piirväärtuse).

Ettepanek eirab aine kohta juba olemasolevaid ohutustoimikuid ja teaduslikku teavet. Segu klassifikatsioon otsustatakse klassifitseeritud koostisosade olemasolu alusel, kasutades konservatiivseid administratiivseid vaikepiirväärtusi ja ignoreerides olemasolevaid andmeid kogu kompleksse aine kohta.

- Muudatuste tulemusena klassifitseeritakse NCS rangemaisse ohuklassidesse, nt. kantserogeensed, mutageensed, reproduktiivtoksilised (CMR) või sisesekretsioonisüsteemi kahjustavad ained (ED), isegi kui on olemas andmed, mis näitavad, et NCS-il endal neid omadusi ei ole.
- Määruste kaskaadmõju allkasutussektoritele toob kaasa olukorra, kus CMR- või ED-klassifikatsiooniga eeterlike õlide ja taimeekstraktide kasutamine kosmeetikatoodetes kosmeetikamääruse 1223/2009/EÜ artikli 15 alusel keelatakse automaatselt.
- See toob kaasa olukorra, kus tuhandeid erinevaid naturaalseid ekstrakte, sh sidruni-, lavendli-, roosiõli ja paljusid muid õlisid peetakse kõige ohtlikumateks aineteks.

Komisjoni ettepaneku 1. lisas nähakse ette iga juhtumi puhul eraldiseisev erandi tegemise mehhanism, mille kohaselt võivad üksikud NCS-id taotleda klassifikatsioonist erandit, kasutades kogu aine katseandmeid. Kuid kosmeetika- ja lõhnatööstus usub, et see protsess sadade NCS-ide puhul oleks liiga koormav ja kulukas selleks, et olla arvestatav tegeliku alternatiivina.

- Tööstusel ja Tarbijaohutuse teaduskomiteel (SCCS) puudub suutlikkus koostada ja hinnata sadu eranditoimikuid.
- CLP-määruse uus lähenemisviis, mille kohaselt üle-klassifitseeritakse NCS-id kasutades segudele mõeldud eeskirju, nõuab sadu vabastustaotlusi – see toob praktikas kaasa de facto keelud ja sadade toodete järkjärgulise kõrvaldamise Euroopa turult.
- Enamik ELi turul olevast 500 000 kosmeetikatootest vajaks koostise muutmist või tuleks nende tootmine lõpetada.

Seetõttu kanduksid sajad aineid klassifitseeritud ainetena edasi kosmeetikatoodete määrusesse, mille raames need keelustatakse või suunatakse ohutushinnangul põhinevasse erandimehhanism – viimasel juhul oleks see protsess täielikult üle koormatud. Viimase 20 aasta jooksul on SCCS teinud 10 erandit enam kui 1600 CMR-iks klassifitseeritud aine kohta!

Lisaks on uue kavandatava klassifitseerimise lähenemisviisi mõju kosmeetikatoodetele vastuolus ELi ülemaailmse eesmärgiga liikuda taastuva bioloogilise päritoluga koostisosade (ja mitte enam fossiilsete materjalide) poole ning tekitab vastuolusid ELi rohelise kokkuleppe ambitsioonidega (CSS, biomajandus, ringmajandus, bioloogiline mitmekesisus). Eesmärk on soodustada jätkuvat trendi taastuvate bioloogiliste koostisosade suunas.

Selline muudatus NCS-i klassifikatsioonis CLP-määruse alusel seaks kahtluse alla nende ainete jätkuva kasutamise tarbekaupades ilma, et eksisteeriksid teaduslikud tõendid, et nende keelustamine toob inimeste tervisele ja keskkonnale täiendavat kasu, kuivõrd neid aineid kasutatakse ka praegu tarbekaupades ohutult (eelkõige ohutushinnangute ja ad hoc õigusaktide alusel). Tarbijad kasutavad neid ka iga päev, eriti toidus, mille suhtes ülaltoodud määrus ei kehti.

Alahinnata ei saa ka selle regulatiivse ja tehnilise klassifikatsiooni ja hindamise majanduslikku ja sotsiaalset mõju. Lähenemisviisi muutumine NCS-i ja sellele järgnevate äriotsuste hindamine mõjutaks ka nende põllumajandustoodete kultiveerimisest sõltuvaid territooriume ja kogukondi Euroopas ja mujal. Enamik NCS-il põhinevaid tooteid tuleks ümber formuleerida kasutades sünteetikat, mis omakorda tooks kaasa järkjärgulise NCS-i turult kaotamise.

See tooks lõpuks kaasa tagajärjed rahvusvahelisel tasandil, kuna suur osa nendest koostisosadest pärineb kolmandatest riikidest: vanill Madagaskarilt, jasmiin Indiast jne. Kaskaadina mõjutab see ka tärkava turumajandusega riike. Samuti puudutaks see ebasoodsalt Eesti kosmeetikatootjaid, kes on aastate jooksul teinud läbi olulise arengu ning keskendunud peamiselt just looduskosmeetika tootmisele.

- **Seetõttu palume säilitada praegune klassifitseerimise lähenemisviis** – jätkates NCS-i klassifitseerimist ainetena kõigis ohuklassides – see säilitaks sektorile Euroopas võrdsed võimalused, jäädes vastavusse kehtivate rahvusvaheliste standarditega (globaalne harmoneeritud süsteem GHS).
- Täna kavandatud klassifitseerimisreeglite muudatused ja pakutud erandisüsteem nõuavad selgitust ja arutelu kõigi sidusrühmadega ning nende suhtes **tuleb koostada Euroopa Komisjoni mõjuhindang** (nagu ka muude CLP-määruse läbivaatamise käigus kavandatud muudatuste puhul), sest nendel on tõsine negatiivne mõju kogu väärtusahelale.

Lisa: Cosmetics Europe kokkuvõtte CLP MOC mõjust kosmeetika- ja parfümeeriatootusele

Lugupidamisega

Hallar Meybaum
/allkirjastatud digitaalselt/
tegevdirektor

Koostas:
Kärt Kasak
Kemikaali- ja keskkonnanõunik
6139775

